

Nr 348.

Av herr **Karlsson, Oscar Gottfrid**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående rätt till tjänstepension för tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen, och för arbetare i statens tjänst.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 222, angående rätt till tjänstepension för tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen m. fl., har departementschefen föreslagit sänkt pensionsålder för flertalet av de tjänstemannagrupper som däri beröras. För personal i lönegraderna 1—12 föreslås som huvudregel en pensionsålder av 60 år, vilket innebär en sänkning av pensionsåldern med 5 respektive 3 år för flertalet av dessa befattningshavare.

För sjukvårdspersonalen vid statens sinnessjukhus föreslås en pensionsålder av respektive 55 och 60 år för kvinnlig respektive manlig befattningshavare, eller samma som nu gällande. Denna personal har tidigare, innan den från 1919 uppfördes på ordinarie stat, haft en pensionsålder av 53 respektive 55 år.

De av Kungl. Maj:t år 1912 tillkallade sakkunniga för utredning om sinnessjukhuspersonalens uppförande på ordinarie stat anförde rörande pensionsfrågan för denna personal bland annat följande:

»Beträffande pensionering av hospitalens sjukvårds- och ekonomipersonal hava de sakkunniga räknat med att den ordinarie personalen skall bli underkastad lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension. De sakkunniga hava emellertid ansett, att på grund av det synnerligen utslitande sjukvårdsarbetet de i berörda lag förefintliga bestämmelser angående pensionsåldern icke borde äga tillämpning rörande nämnda personal, utan synes ändring därutinnan bli nödvändig. De av medicinalstyrelsen därom utfärdade och då tillämpade bestämmelserna ansåge de sakkunniga vara väl avvägda och svarande mot billighetens krav. De vore likväl mindre liberala än motsvarande bestämmelser i utlandet.»

De av medicinalstyrelsen tillämpade bestämmelserna som de sakkunniga ansågo väl avvägda var som ovan sagts 53 respektive 55 år för kvinnlig respektive manlig sjukvårdspersonal.

Löneregleringskommittén hade en från de sakkunniga avvikande mening ifråga om pensionsåldern, närmast därför att de sakkunnigas förslag avveke från den enligt gällande pensionslag stadgade lägsta åldersgränsen för erhållande av pension, 55 respektive 60 år för kvinnlig respektive manlig befattningshavare.

Löneregleringskommittén anförde således formella skäl för sin ståndpunkt utan att ta i övervägande de skäl som anförts av såväl de sakkunniga som

medicinalstyrelsen rörande behovet av en lägre pensionsålder för den personal det här är fråga om, än för annan personal vid statens verk. Och då departementschefen, prop. nr 409 vid 1918 års riksdag, anslöt sig till lönekommitténs förslag i detta hänseende synes det främst ha varit därför att det på så sätt inte krävdes någon förändring av gällande pensionslag.

Då vid 1922 års riksdag Kungl. Maj:t, i prop. nr 146, föreslog att personalen vid statens sinnessjukhus skulle i lönehänseende överföras till förnyreglerade verk gällande lönebestämmelser, fördes ånyo frågan om personalens pensionsålder upp till övervägande genom i båda kamrarna väckta motioner, vari yrkanden framfördes om en pensionsålder av 53 respektive 55 år för sköterska respektive skötare.

Det kan måhända sägas att då frågan om fastställande av denna lägre pensionsålder för sjukvårdspersonalen vid statens sinnessjukhus vid tidigare tillfällen varit föremål för överväganden utan att vinna riksdagens bifall, det vore meningslöst att ånyo framföra densamma, men då förslag nu förelägges riksdagen om att sänka pensionsåldern för stora grupper av statstjänstemän är det enligt mitt förmenande lämpligt att ännu en gång föra fram detta spörsmål till övervägande. Jag ämnar emellertid inte framföra det gamla kravet oförändrat. I fråga om den kvinnliga sjukvårdspersonalen kan jag godtaga den nu gällande pensionsåldern, vilken i propositionen föreslås oförändrad, eller 55 år. I fråga om den manliga sjukvårdspersonalen ifrågasätter jag emellertid en förändring i Kungl. Maj:ts förslag. Vid tidigare tillfällen då frågan varit uppe till behandling ha, som ovan nämnts, yrkanden framställts om en pensionsålder av 55 år för den manliga sjukvårdspersonalen, men då jag nu inte yrkar någon förändring i den för kvinnlig personal föreslagna pensionsåldern, 55 år, så bör i konsekvens därmed inte framställas yrkande om lägre pensionsålder än 57 år för manlig sjukvårdspersonal. Därigenom upprätthålles också samma skillnad i pensionsåldern som vid föregående tillfällen yrkats. Visserligen föreligga nu som tidigare skäl för yrkande om den pensionsålder som de sakkunniga på sin tid förordade, men med hänsyn till möjligheten att utvinna något anser jag det vara skäl till denna begränsning.

Vid frågans behandling vid 1922 års riksdag framfördes under debatten i andra kammaren bland annat som ett skäl för en lägre pensionsålder för den manliga sjukvårdspersonalen, att den möjlighet som tidigare funnits för den till högre ålder komna personalen att få tjänstgöra på lugnare avdelningar mer och mer försvinner på grund av att kvinnlig personal i större utsträckning användes på de lugnare manliga avdelningarna, ett förhållande som sedan dess fått en allt större utbredning. Om detta skäl kunde åberopas 1922 så kan det nu med större styrka göras gällande. Det oerhört nervslitande och psykiskt påfrestande arbetet att dagligen vistas bland dessa sjuka människor gör att personalen blir utsliten tidigare än vad som är fallet inom många andra arbetsområden.

På grund av vad som ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte vidtaga sådan förändring i Kungl. Maj:ts förslag att för överskötare och skötare vid statens sinnessjukhus måtte bestämmas en pensionsålder av 57 år.

Stockholm den 5 april 1934.

Gottfrid Karlsson.
